

Teories de la Comunicació

Codi: 103851
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	FB	2	1

Professor de contacte

Nom: María Dolores Montero Sánchez

Correu electrònic: MariaDolores.Montero@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Maria Corominas Piulats

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics.

Objectius

L'assignatura pertany a la matèria Comunicació i està qualificada com a fonamental al grau de Periodisme. Es considera que existeix una lògica progressiva entre les assignatures de formació bàsica de la matèria de Comunicació basada en una llarga experiència docent i estructurada de la següent manera:

1. Història de la Comunicació. Introdueix a l'alumne en l'evolució històrica de la comunicació i el periodisme des dels primers fenòmens comunicatius fins a les experiències comunicatives actuals.
2. Estructura de la Comunicació. Presenta l'ecosistema comunicatiu, les seves dinàmiques i lògiques estructurals.
3. Teories de la Comunicació. Presenta i concreta les teories, escoles, autors i perspectives d'anàlisi de la comunicació.

Els objectius formatius generals de l'assignatura són: 1) identificar les principals teories del camp de la comunicació, les elaboracions conceptuals i els enfocaments teòrics que fonamenten el seu coneixement; i 2) afavorir la reflexió crítica sobre el paper dels mitjans de comunicació en la societat.

Competències

- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.

- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Gestionar el temps de manera adequada.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el pensament científic amb rigor.
2. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
3. Contextualitzar els diferents corrents periodístics i l'obra de periodistes de referència.
4. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
5. Descriure l'estructura dels mitjans de comunicació i les seves dinàmiques.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
8. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
9. Diferenciar les especificitats dels llenguatges comunicatius escrits i audiovisuals.
10. Explicar l'evolució de les tradicions periodístiques contemporànies internacionals.
11. Gestionar el temps de manera adequada.
12. Identificar el sistema de mitjans de comunicació i els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar, i poder detallar el marc legal que crea un determinat govern sobre els mitjans de comunicació.
13. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
14. Identificar els fonaments estructurals del sistema comunicatiu.
15. Interpretar i discutir textos de les principals teories de la comunicació i del periodisme i exposar per escrit i en públic la síntesi de les seves anàlisis.
16. Relacionar l'anàlisi social i els impactes de les noves tecnologies de la comunicació.
17. Relacionar l'evolució històrica de les modalitats i tradicions periodístiques amb els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar i la manera d'accedir a aquest poder.
18. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
19. Trobar el que és substancial i rellevant en documents sobre teoria, estructura i història de la comunicació en una tercera llengua.

Continguts

CLASSES TEÒRIQUES:

13-09-2017: Introducció i planificació del curs. Presentació del programa.

20-09-2017: Comunicació interpersonal

27-09-2017: Comunicació interpersonal no verbal.

04-10-2017: Comunicació mediàtica. Paradigma funcionalista.

11-10-2017: Comunicació mediàtica. Teoria crítica.

18-10-2017: Comunicació mediàtica. Teoria de l'agenda setting.

25-10-2017: Comunicació mediàtica. Teoria de l'espiral del silenci.

08-11-2017: 1er Examen parcial.

15-11-2017: Comunicació mediàtica. Mitjans de comunicació i construcció social de la realitat.

22-11-2017: Comunicació mediàtica. Escola de Birmingham.

29-11-2017: Problemes de la comunicació. Esdeveniments mediàtics.

13-12-2017: Problemes de la comunicació. Tractament periodístic dels escàndols.

20-12-2017: Problemes de la comunicació. Notícies falses i credibilitat dels mitjans.

10-01-2018: Síntesi del programa.

17-01-2018: 2on Examen parcial.

24-01-2018: Activitats de reavaluació.

31-01-2018: Examen de reavaluació.

SEMINARIS:

13-09-2017: Planificació de les activitats del Seminari.

20-09-2017: Elecció i disseny del treball de curs. Viabilitat i adaptació al programa.

27-09-2017: Lliurament de les propostes de treball de curs. Discussió sobre els temes i la realització dels treballs.

04-10-2017: Comentari de lectures. Walsh, M. J. i Baker, S. A. (2017). The Selfie and the transformation of the public-private distinction. *Information, Communication & Society*, 20(8), 1185-1203.

11-10-2017: Comentari de lectures. Ohlsson, J., Lindell, J. i Arkhede, S. (2017). A matter of cultural distinction: News consumption in the online media landscape. *European Journal of Communication*, 32(2), 116-130.

18-10-2017: Comentari de lectures. Maiso, J. (2011). Continuar la crítica de la indústria cultural. *Constelaciones. Revista de teoría crítica*, 3, 322-330.

25-10-2017: Comentari de lectures. Bonynton, G. R. i Richardson Jr, G. W. (2016). Agenda setting in the twenty-first century. *New Media & Society*, 18(9), 1916-1934.

Lliurament d'un resum de seguiment del treball de curs sobre les lectures realitzades fins al moment.

08-11-2017: Seguiment dels treballs de curs.

15-11-2017: Comentari de lectures. Noelle-Neumann, E. (1993). La espiral del silencio. La opinión pública y los efectos de los medios de comunicación. *Comunicación y Sociedad*, Vol. VI, 1-2, 9-28.

22-11-2017: Comentari de lectures. Musarò, P. (2017). Mare Nostrum: the visual politics of a military-humanitarian operation in the Mediterranean Sea. *Media, Culture & Society*, 39(1), 11-28.

29-11-2017: Comentari de lectures. Andrejevic, M. (2009). Critical Media Studies 2.0: an interactive upgrade. *Interactions: Studies in Communication and Culture*, 1 (1), 35-51.

13-12-2017: Comentari de lectures. Ytreberg, E. (2016). Towards a historical understanding of the media event. *Media, Culture & Society*, 39(3), 309-324.

Lliurament dels treballs de curs.

20-12-2017: Comentari de lectures. Thompson, J.B.(2005). The New Visibility. Theory, Culture & Society, 22 (6), 31-51.

10-01-2018: Comentari de lectures. Viner, K. (2016, 12 de juliol). How technology disrupted the truth. The Guardian.

24-01-2018: Activitats de reavaluació.

Metodologia

L'aprenentatge estarà basat en classes magistrals, discussió a classe, lectures, tutories, realització de treballs i proves. Es fomentarà la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	37	1,48	1, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 18, 19
Seminari	17	0,68	1, 6, 8, 15, 16, 18, 19
Treballs individuals i/o en equip	12	0,48	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 18, 19
Tipus: Supervisades			
Proves avaluables	6	0,24	12, 14, 16
Tutories	7,5	0,3	1, 4, 6, 7, 11, 18
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i lectures orientades	70,5	2,82	6, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19

Avaluació

1. Avaluació d'alumnes de primera matrícula:

Tots els alumnes de primera matrícula hauran d'acollir-se al sistema d'avaluació contínua. Podran optar per una de les dues modalitats següents: 1.1) Avaluació contínua amb realització de dos exàmens parcials, treball individual de curs i participació als seminaris; 1.2) Avaluació contínua amb realització d'un examen final, treball individual de curs i participació als seminaris.

Els alumnes que hagin decidit avaluar-se per la modalitat 1.1. hauran de comunicar-ho a la professora abans del 18 d'octubre de 2017.

Els requeriments per a aprovar l'assignatura són els següents:

1.1. Avaluació contínua -modalitat dues proves avaluables- + treball individual de curs + participació al seminari

1.1.1. Realització de dos exàmens parcials tipus test (60% de la nota final) (8 de novembre de 2017 i 17 de gener de 2018 respectivament) que es referiran al conjunt de les lectures del curs, a les explicacions i debats duts a terme a les classes i als seminaris.

Cadascun dels exàmens parcials comprendrà el període de temes i lectures corresponent: primer examen parcial, del 13 de setembre fins el 25 d'octubre de 2017; segon examen parcial, del 8 de novembre de 2017 fins el 10 de gener de 2018.

1.1.2. Realització d'un treball individual (30% de la nota) en el seminari de l'assignatura. El treball individual serà un assaig acadèmic sobre un tema d'actualitat aparegut per primer cop als mitjans de comunicació amb data posterior a l'inici de curs i desenvolupat des de la perspectiva de les teories analitzades en el marc de l'assignatura. El/la professor/a de seminari aprovarà, o no, la proposta d'assaig acadèmic presentada per l'alumne/a el dia 27 de setembre com a màxim, i, si cal, assenyalarà les indicacions necessàries per a la reformulació del projecte. Igualment, el professor/a de seminari s'encarregarà de tutoritzar la realització del treball durant el curs.

El treball individual de curs s'avaluarà mitjançant la rúbrica basada en els següents criteris:

Introducció (fins a 1 punt);

Aplicació correcta de la teoria (fins a 2 punts);

Cos de l'argumentació (fins a 1 punt);

Conclusions (fins a 2 punts);

Redacció i estil (fins a 1 punt);

Fonts (fins a 1 punt);

Referències (fins a 1 punt);

Originalitat (fins a 1 punt).

Data de lliurament del treball: 13 de desembre de 2017.

1.1.3. Participació al seminari (10% de la nota final). Al seminari es realitzarà la discussió i debat dels articles de lectura obligatòria. Aquestes lectures estan planificades per a afavorir l'aprenentatge de l'alumne i seran, juntament amb el contingut de les classes teòriques, un dels eixos principals de les proves de l'assignatura.

Qualificació final

Cada alumne/a haurà de realitzar, com a mínim, els dos exàmens parcials i el treball individual de curs (seminari). Per aprovar l'assignatura cal haver superat **obligatòriament** cadascun dels dos exàmens parcials. En aquest cas, la qualificació final de les proves serà la mitjana de les dues notes (60% de la nota de l'assignatura). Si un dels exàmens està suspès no farà mitjana amb l'altre examen ni amb la resta de qualificacions, la nota final de l'assignatura serà la de l'examen suspès. En cas que l'alumne no es presenti a un dels dos exàmens parcials la nota final serà «No avaluable». Si un dels exàmens està suspès i l'altre és "No avaluable" la qualificació final serà la de l'examen suspès.

Pel que fa al treball individual de curs, en cas que un alumne/a no tingui aprovada la proposta, o no la presenti, es considerarà com «No avaluable». Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada per als alumnes de primera matrícula el «No avaluable» en el seminari suposarà també un «No avaluable» en l'assignatura.

La nota final, com anteriorment s'ha detallat, serà el resultat de:

-Proves avaluables: 60%

-Treball de curs: 30%

-Participació als seminaris: 10%

1.2. Avaluació contínua -modalitat una prova final- + treball individual de curs + participació al seminari:

1.2.1. Realització d'una prova final tipus test (60% de la nota final) (17 de gener de 2018) que es referirà al conjunt de les lectures del curs, a les explicacions i debats duts a terme a les classes i seminaris. La prova final es referirà al conjunt de temes i lectures de tot el curs, des del 13 de setembre de 2017 fins el 10 de gener de 2018).

1.2.2. Realització d'un treball individual (30% de la nota final) en el seminari de l'assignatura. Els requisits de presentació, lliurament i avaluació del treball seran com s'especifica a l'apartat 1.1.2.

1.2.3. Participació al seminari (10% de la nota final). L'organització i funcionament del seminari serà com s'especifica a l'apartat 1.1.3.

Qualificació final

Cada alumne/a haurà de realitzar la prova final i el treball individual (seminari). Per aprovar l'assignatura cal haver superat **obligatòriament** la prova final. Si l'examen està suspès no farà mitjana amb la resta de qualificacions, la nota final de l'assignatura serà la de l'examen suspès. En cas que l'alumne no es presenti a la prova final, la nota final de l'assignatura serà "No avaluable".

Pel que fa al treball individual de curs, en cas que un alumne/a no tingui aprovada la proposta, o no la presenti, es considerarà com "No avaluable". Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada per als alumnes de primera matrícula el "No avaluable" en el seminari suposarà també un "No avaluable" en l'assignatura.

La nota final serà el resultat de la ponderació que s'indica a l'apartat 1.1.

2. Avaluació d'alumnes de segona o més matrícules:

Els alumnes de segona o més matrícules podran adscriure-se a **una** (excloent les altres tres) de les següents modalitats d'avaluació:

2.1. Avaluació contínua -modalitat dues proves avaluable + treball individual de curs + participació al seminari-. Els alumnes seguiran el mateix procediment d'avaluació explicat a l'apartat 1.1 i ho hauran de comunicar per correu electrònic a la professora abans del 27 de setembre de 2017. Els requisits per a aprovar l'assignatura són els mateixos que els especificats a l'apartat 1.1.

Qualificació final

Seguirà el mateix procediment explicat a l'apartat 1.1.

2.2. Avaluació contínua -modalitat una prova avaluable + treball individual de curs + participació al seminari-. Els alumnes seguiran el mateix procediment d'avaluació explicat a l'apartat 1.2 i ho hauran de comunicar per correu electrònic a la professora abans del 27 de setembre de 2017.

Qualificació final

Seguirà el mateix procediment explicat a l'apartat 1.2.

2.3. Prova de síntesi dividida en dos exàmens parcials. Els alumnes de segona matrícula o més podran optar a l'avaluació mitjançant una prova de síntesi o examen final, d'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB aplicable als estudiants universitaris regulats de conformitat amb el Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, modificat pel Reial decret 861/2010 de 2 de juliol. Els alumnes que optin per aquesta modalitat podran assistir a les classes de teoria i als seminaris tenint en compte que el seu sistema d'avaluació serà la realització de la prova de síntesi en dos exàmens parcials tipus test (8 de novembre de 2017 i 17 de gener de 2018). És a dir, no podran ser avaluats dins del seminari ni per realització de treballs ni per altres activitats. Els alumnes que optin per aquesta via ho hauran de comunicar a la professora responsable abans del 18 d'octubre de 2017.

Qualificació final

Per aprovar l'assignatura cal haver superat **obligatòriament** els dos exàmens parcials. Si un dels exàmens està suspès no farà mitjana amb l'altre examen, la nota final serà la de l'examen suspès. En cas que l'alumne no es presenti a un dels exàmens parcials la nota final serà "No avaluable". Si un dels exàmens està suspès i l'altre és "No avaluable" la qualificació final serà la de l'examen suspès.

2.4. Prova final de síntesi. Els alumnes de segona matrícula o més podran optar a l'avaluació mitjançant una única prova de síntesi, segons s'ha explicat a l'apartat anterior, 2.3. Els alumnes que optin per aquesta modalitat podran assistir a les classes de teoria i als seminaris tenint en compte que el seu sistema d'avaluació serà la realització d'una única prova de síntesi, tipus test (17 de gener de 2018). És a dir, no podran ser avaluats dins del seminari ni per realització de treballs ni per altres activitats.

Qualificació final

La qualificació dels alumnes adscrits al sistema d'avaluació d'una prova final serà la qualificació de la prova final.

3. Activitats de reavaluació:

D'acord amb les instruccions dels sistemes de recuperació, aprovades per la Junta de Facultat de Ciències de la Comunicació amb data 5 de maig de 2016, es programarà un examen de reavaluació (31 de gener de 2018). Es podran presentar els següents alumnes:

3.1. Alumnes de primera matrícula o més adscrits al sistema d'avaluació contínua -modalitat dues proves avaluable + treball individual de curs + participació al seminari-. Podran recuperar un o els dos exàmens suspesos amb nota de tres o superior.

3.2. Alumnes de primera matrícula o més adscrits al sistema d'avaluació contínua -modalitat una prova avaluable + treball individual de curs + participació al seminari-. Podran recuperar l'examen final si està suspès amb una nota de tres o superior.

3.3. Alumnes de segona o més matrícules adscrits al sistema de prova de síntesi dividida en dos exàmens parcials. Podran recuperar un o els dos exàmens parcials si estan suspesos amb una nota de tres o superior.

3.4. Alumnes de segona o més matrícules adscrits al sistema de prova final de síntesi. Podran recuperar l'examen final si està suspès amb una nota de tres o superior.

4. Opcions per apujar la qualificació:

4.1. Els alumnes que hagin optat per l'avaluació contínua i hagin aprovat les proves avaluable poden presentar-se a l'examen de reavaluació per apujar la nota (31 de gener de 2018). Ho poden fer presentant-se a pujar la qualificació d'un o dels dos exàmens parcials, o bé l'examen final. En tot cas l'alumne/a haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com si són negatius. En la qualificació final es tindrà en compte la nota de l'examen de reavaluació. Si s'han aprovat els exàmens de reavaluació la mitjana entre les dues proves es farà tenint en compte la nota de l'examen o exàmens de reavaluació. Si un dels exàmens de reavaluació està suspès la nota final serà la de l'examen suspès. Si un dels exàmens de reavaluació està suspès i l'altra és "No avaluable", la nota final serà la de l'examen suspès.

4.2. Els alumnes de segona matrícula o més que hagin optat pel sistema d'avaluació final i hagin aprovat, també tindran l'opció de presentar-se a l'examen de reavaluació per apujar la nota (31 de gener de 2018). Ho podran fer presentant-se a un o als dos exàmens parcials, o bé a l'examen final. En tot cas, l'alumne/a haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com negatius. En la qualificació final es tindrà en compte la nota de l'examen de reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Participació als seminaris	10%	0	0	4, 6, 7, 8, 15, 16, 18, 19
Proves avaluables	60%	0	0	1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Treball de curs	30%	0	0	1, 2, 4, 6, 7, 8, 18, 19

Bibliografia

Altheide, DI (2014). Media Edge. Media Logic and Social Reality. Nova York: Peter Lang.

Altheide, D. (2016). Media syndrome. Nova York: Routledge.

Austin, J. L. (1971). Palabras y acciones: Cómo hacer cosas con palabras. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1962]

Curran, J., Gurevitch, M. i Wollacot, J. (eds.) (1981). Sociedad y comunicación de masas. Mèxic: Fondo de Cultura Económica. [Ed. original: 1947]

Curran, J., Morley, D., i Walkerdine, V. (eds.) (1998). Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo cultural de las políticas de identidad y el posmodernismo. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1996]

Goffman, E. (2009). Presentación de la persona en la vida cotidiana. Buenos Aires: Editorial Amorrortu. [Ed. original: 1959]

Jay, M. (1974). La imaginación dialéctica. Historia de la Escuela de Frankfurt y el Instituto de Investigación Social (1923-1950). Madrid: Taurus. [Ed. original: 1973]

Knapp, M. L. (1985). La comunicación no verbal. El cuerpo y el entorno. Barcelona: Paidós Comunicación. [Ed. original: 1980]

Lippman, W. (2003). La opinión pública. Madrid: Langre. [Ed. original: 1922]

McCombs, M. (2006). Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 2004]

Moragas, M. (2011). Interpretar la comunicación. Barcelona: Gedisa.

Morley, D. (1996). Televisión, audiencias y estudios culturales. Buenos Aires: Amorrortu. [Ed. original: 1992]

Noëlle-Neumann, E. (1995). La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1984]

Patterson, M. (2011). Més que paraules: el poder de la comunicació no verbal. Barcelona: Editorial UOC. Versió en castellà: Más que palabras. El Poder de la Comunicación no verbal. Editorial UOC.

Sunstein, C. R. (2003). República.com. Internet, democracia y libertad. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 2001]

Tuchman, G. (1978). La producción de la noticia. Estudio sobre la construcción social de la realidad. Barcelona: Gustavo Gili, 1983. [Ed. original: 1972]

Watzlawick, P., Beavin, J. H. i Jackson, D. D. (1985). Teoría de la comunicación humana: interacciones, patologías y paradojas. Barcelona: Herder. [Ed. original: 1967]